

CATECHISMUS ZONDAG 50

Ds. D. Chr. Overduin

12 augustus 1990

Catechismus zondag 50

Schriftlezing : Johannes 6 : 1 - 15

Zingen : Psalm 37 : 2
37 : 13
105 : 22,23,24
121 : 3

De 50e Zondag.

VRAAG 125: Welke is de vierde bede?

ANTWOORD: "Geef ons heden ons dagelijks brood." Dat is: Wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor erkennen, dat Gij de enige oorsprong alles goeds zijt, en dat noch onze zorg en arbeid, noch uw gaven zonder Uw zegen ons gedijen, en dat wij derhalve ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op u alleen stellen.

CATECHISMUS ZONDAG 50

THEMA: DE BROODVRAAG

Voor veel mensen in het verleden en ook in het heden is de overgang in het volmaakte gebed van 'de Naam' en 'het koninkrijk' en 'de wil van de Heere God' zó naar het dagelijks brood zo groot geweest dat men het onaannemelijk achtte dat het hier ging om ons brood, òf, wat, zeer terecht, Luther er allemaal bij noemt en wat je zelf kunt uitbreiden in gedachten, van werk, vrouw, kinderen, huis, en noem maar op.

Ze vonden dat eigenlijk niet goed mogelijk, dat vóór er gesproken wordt: Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren, dat daar dan opeens die mens, zou je zeggen, aan de beurt komt in het vragen om brood.

Vandaar dat van de vroegste tijden af men deze bede ook wel vergeestelijkt heeft. En zeker toen de gedachte steeds meer terrein begon te winnen in de kerk dat dit 'maar' de gewone dingen van het dagelijks leven betrof, waar je meer last van had, dan gemak. Je kon beter zoveel mogelijk vasten. Je kon beter je zoveel mogelijk onthouden van al die gewone, natuurlijke dingen. Er staat immers ook geschreven: Buik en spijs zal God teniet doen.

En als het dan over dat brood ging dan kan je begrijpen, dan ging het uiteraard om dat andere brood, dat geestelijke brood dat uit de hemel is neergedaald, of, over het Heilig Avondmaal. Dat dát dagelijks ontvangen zou mogen worden van de Heere God. En men sprak zo weinig mogelijk over de gewone dingen. Wat wij dan gewoon noemen, of wat zij gewoon noemen.

En dat proces, dat al heel vroeg begonnen is, is door al die eeuwen heen min of meer doorgedaan. En, ik denk, dat wij - al zijn wij mensen van de twintigste eeuw - er ook nog mee te maken hebben. Dat wij toch in onze gedachten een vrij sterke tegenstelling maken tussen, wat wij dan noemen, het natuurlijke leven - we gebruiken die term ook vaak; en die term heeft nu eenmaal een zeker bestaansrecht gekregen; je weet niet zo gauw wat je er in de plaats voor moet zeggen; natuurlijk leven, of, dat zijn maar gewone dingen, of, dat zijn maar gewone mensen; dat leeft nog wel, min of meer. En zelfs, als we het verstandelijk misschien wel wat beter of anders mogen weten, dan wil dat nog niet zeggen dat we in de praktijk de zaken helder zien.

Ik geef een voorbeeld.

De mensen zeggen, als je over gewone dingen zit te praten, nu ja, dat kán dan wel, want het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, schrijft Paulus in 1 Korinthe

CATECHISMUS ZONDAG 50

15. Na het natuurlijke komt pas het geestelijke. Dan wordt dat als een soort verontschuldiging gebruikt, omdat je misschien een uurtje over je werk hebt zitten te praten of over je hobby of over de vakantie of wat dan ook. Nu ja vooruit maar ... het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke.

Zo zijn er heel veel dingen.

Bij mensen kan je merken dat ze soms een gevoel van onbehagen krijgen - en wie is daar vreemd aan - als hij niet op één of andere manier een stukje, wat wij dan noemen, van het geestelijke naar voren heeft gebracht.

Ik las van de week nog in één of ander preekje, dan worden de kinderen min of meer aangesproken om maar niet zoveel te spelen, want daar heb je niets aan. Het ging over gewone kleine kinderen die touwtje springen en verstoppertje doen en die zich verkleden en die weet ik wat, hinkhokken deden wij vroeger en noem maar op. Ja, het is toch eigenlijk zonde van je tijd. Je moet al heel vroeg toch uit een ander vaatje tappen.

Dat is een illustratie van wat ik eigenlijk bedoel.

Als je dan over de dingen zit te praten, vooral onder gemeenteleden en kerkmensen en zeker op huisbezoek, nee dan ... Sommige mensen zeggen: Ik laat me niet met een kluitje in het riet sturen, ik ben niet gekomen om over gewone dingen te praten. Nu ja, tien minuten, een kwartier over gewone dingen praten, maar dan is het genoeg, dan praten we over de geestelijke dingen.

Ja, ik weet wel, er is natuurlijk verschil waarover je praat, maar toch ... Toch wil ik trachten om daar iets over te zeggen.

Dat geldt voor mij net zo goed als voor jullie, voor ons allemaal.

Hoe menig ouderling, prediker - daar rangschik ik mezelf onder - die toch met een zeker akelig gevoel naar huis gaat, dat het een mislukking geweest is. Als je dan zegt: Waarom? Ja, ik heb nergens over gepraat. Misschien een beetje over de tuin of over het werk of over allerlei problemen. Maar ja ... En dan zakt hij vademmen diep. En dat geeft op zichzelf niets. Daar gaat het niet om. Maar ja, toch

Nu wil ik even inhaken op vanmorgen. Toen ging het over die Psalm 127, weet je wel: Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs bouwen deszelfs bouwlieden daaraan; zo de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waken de wachters; het is tevergeefs dat je vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzo, dat Hij het Zijn beminden als in de slaap geeft.

En dan opeens: Zie, de kinderen zijn een erfdeel des Heeren en de vrucht des buiks is een beloning; gelijk de pijlen zijn in de hand van een held, zo zijn de zonen der jeugd; welgelukzalig is de man die zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft, ze zullen niet beschaamd worden als zij met de vijanden spreken zullen in poort.

Dan zijn er ook een hoop mensen geweest, die hebben gezegd: Dat stukje hoort er niet bij. Dat is wel een stukje van het Woord van God, maar dat hoort eigenlijk niet in deze Psalm. Deze Psalm moet je in twee delen splitsen. Eerst gaat het over dat ernstige, dat geestelijke, dat de Heere alles is, de Oorsprong van alles, de gever van alles, dat Hij het eigenlijk alleen doet. Dat het niet zo is dat wij God voor ons karretje kunnen spannen, maar dat hóóguut Hij er ons bijneemt, om een boodschapje te mogen doen voor Hem. Dan gaat het toch over die dingen.

CATECHISMUS ZONDAG 50

En, nu ja dan het tweede deel, dat gaat over - en dan nog wel op een oosterse manier - kinderen voortbrengen. Een kind is een pijl. En een man is gelukkig als hij een pijlkoker vol heeft. Dat hij de ene pijl na de andere eruit kan halen. Daar staan ze: Jan, Piet, Klaas, en noem maar op, allemaal.

Men vindt dan daarin ook zo'n grote tegenstelling, dat ze zeggen: Ja, duidelijk is, dat dat tweede deel iets ánders is; dat gaat over het 'gewone' leven.

Nu weet ik wel, dit is natuurlijk geënt, deze Psalm, en dat tweede gedeelte uiteraard ook, op de omgeving.

Je moet je zo voorstellen, als je nu niet hebt, en je wordt oud. Er lopen altijd in het volk en soms ook in de gemeente figuren rond met duistere bedoelingen.

Ik weet nog heel goed dat het me toch wat deed toen ik zo'n brief kreeg van pater Don uit Amsterdam, die daar een huis voor de straatkinderen, waar niemand naar omkeek. Dat hij als een roeping voelde. Of ik f 800,00 wilde overmaken. Het enige - maar dat is weer mijn slechtigheid - wat bij mij enkele bedenkingen opriep was: Ik denk, die kerel ziet er nu niet direct zo noodlijdend uit, zo aan zijn gezicht te zien. Maar ja, dat is ook weer gemeen, zo mag je niet denken. Maar goed, dat heb je. In de kerk ook. Dan staan de mensen te brullen: Dat mijn hoofd water ware en mijn ogen springaders van waterfontein. En we steken weer een lekkere dikke sigaar op, weet je wel, en er komt weer wat bij. Dan denk je: Ach, hou toch op.

Maar goed, overal lopen van die figuren rond en die had je toen ook. En die probeerden je beentje te lichten. Ja, dat is akelig, dat is ellendig, maar dat is zo. Vijanden, die weduwen verdrukten. De tuintjes inkortten. De perken verzetten. Zet de oude palen niet terug, zei Salomo al, die uw vaders gezet hebben. Je kon mensen tekort doen. Daar hebben we allemaal een tik van.

Ik vergeet nooit dat broeder Fahner, die had een vrouwtje, hier over het spoor, die wat furnituren voor hem verkocht. Maar ja dat was niet veel, dat zette niet veel zoden aan de dijk. En op een keer toen ging hij er naar toe om het hele handeltje op te halen, want er zat toch niets in. En dat lag vast voor hem, hoor. En toen opeens zei de Heere God: Die weduwen haar recht verschaft, Die streng haar onderdrukkers straft en voor Zijn wraak doet vrez. Toen was het voorbij. Het vrouwtje mocht rustig blijven zitten met haar handeltje. Weinig of geen winst, daar gaat het niet om, maar je begrijpt het wel.

Maar zo heb je, in de verkeerde zin, ook mensen die door alles heengaan. En dan zie je die vader - in de poort werden de zaakjes behandeld; daar werd het nieuws van de dag besproken; daar werden eventuele ruzies beslecht, enz. - die komt daar aangestapt, grijs haar - grijsheid is een sierlijke kroon - en die wordt vergezeld - ik neem even een voorbeeld - door een tiental van die stoere jongens - het mogen er ook vijf zijn, daar gaat het niet om - die gaan daar mee. En vader die al een beetje op z'n stokje loopt te leunen is omringd, die heeft pijlen op zijn boog. Want die jongens laten hun vader niet zitten. Ze laten hun vader niet lelijk behandelen. En nu komt hij in de poort en daar worden ze niet beschaamd, die oude lieden. Die mensen die het niet meer zo goed kunnen onthouden en die het allemaal niet zo goed meer bij kunnen houden, want daar zijn de zonen. En die nemen het voor vader op. En die zeggen: Wat heb jij tegen onze vader? En een ander doet er nog een duit bovenop. En zo wordt de zegen getekend, zoals in het oude oosten een

CATECHISMUS ZONDAG 50

vader omringd wordt, min of meer. En, wij leven natuurlijk weer in een heel andere tijd, ik mag er gerust bij zeggen: Een moeder. En, dochters - ik heb geen zonen, maar dochters; nu, er zijn er wel meer die dochters hebben - mag je hier ook gerust bij invullen. Gelukkige moeder en vader die, wat dat betreft, zonen mag hebben.

Nu, dat klinkt allemaal erg menselijk, maar weet je wat de mensen vergeten, die dan zo'n Psalm in twee stukjes knippen, die het leven in twee stukjes knippen, die de gesprekken altijd nauwkeurig afbakenen: Dit is het gewone en dat is het geestelijke; het gewone hoort er ook wel bij; een soort noodzakelijk kwaad; dat je getrouwd bent misschien; dat je ook kinderen hebt; dat je naar je vrouw verlangt of naar je man verlangt; of dat je graag een jongen wilt hebben; of dat je graag een keertje met vakantie wilt. Dat hoort er bij, maar het is eigenlijk een noodzakelijk kwaad.

Kijk, en dan krijg je die scheve gang.

Dan moeten mensen zich opeens verontschuldigen als ze bijvoorbeeld een filmpje hebben gemaakt, waar ze naar zitten te kijken. Of, een dia-avondje. Of, - ik ben geen spelletjes-mens, maar niet vanuit vroomheid, helemaal niet - als ze een spelletje mens-erger-je-niet zitten te doen. Dan moeten ze opeens een soort verontschuldiging maken: Ja, je moet wat doen, voor de kinderen; je moet wat.

Maar weet je wat nu het grote geheim is van die Psalm 127?

Kijk, en dat is niet vanzelfsprekend. Dat was nu het unieke, het wonderbare, van dat volk Israël, als ze op hun plaats waren: Ziet de kinderen zijn een erfdeel des Heeren. De Naam. Dat moet je in álles bedenken. Elke Psalm die je leest. Ik kan het niet allemaal uitleggen en zeker niet in één keer, ik wil het zo graag aandragen, iets, in de gemeente, waar je later nog eens over terugdenkt. De Naam. Dat is het geheim. Dat is het grote geheim.

Je leest helemaal niet dat God het Salomo zo vreselijk kwalijk heeft genomen dat hij zo'n mooi paleis bouwde, dat hij er dierentuinen op nahield en dat hij muziek liet spelen, en van alles. Máár, toen hij de Naam ging vergeten of tenachter stelde; toen hij naast die Naam van de Heere God de namen, van wat geen god is, ging noemen; toen ging het verkeerd. Dan zegt de profeet: Je hebt niet gewandeld zoals je vader David, die in alles getrouw was voor het aangezicht van de Heere, oprecht, behalve in de zaak van Uria de Hethiet.

Begrijp je? Voel je waar het eigenlijk om loopt?

Kinderen. Het gewone leven. Over je werk praten. Dat is helemaal niet kwaad!

Ik weet wel, het hoort eensdeels alles onder de ijdelheid onder de zon, de dagen van ons ijdele leven hier op deze aarde.

Maar, boven dat ijdele is een Naam uitgeroepen. De Heere God.

Als twee mensen nu over werk praten, ze gebruiken misschien wel dezelfde woorden. De één zit niet op een zalvende manier met allerlei teksten en versjes omkleed over zijn werk te praten en de andere ook niet. En er is toch verschil. Er kán verschil zijn. Want als het mag staan in het teken van 'de Naam'..... De kinderen zijn een erfdeel van de Heere; Hij geeft het, en, het komt Hem toe. Ja, dan is dat álles; dan geldt dat voor álles. Geloof je dat nu echt? Dat dat natuurlijke, waarvan wij zeggen, dat is nu eerst, daar bedoelt de apostel mee: Dat is ons leven hier op aarde; dat is niet een stukje van ons leven, een half stukje, dat we natuurlijk zijn; maar dat is ons héle leven; straks komt het geestelijke; straks zullen ze het

CATECHISMUS ZONDAG 50

beeld van de Hemelse dragen; dan zijn het ook nog wel mensen, maar toch op een ander wijze: Geheel en al vervuld en doortrokken van de Geest en gericht op de Heere God; dat is straks. Maar nu leven wij allemaal als natuurlijke mensen, gewone mensen.

Dát is dus het kwaad niet! Dát is de zonde niet!

Alleen, dat wij de Naam vergeten. Dat we zulke booswichten zijn, dat we zeggen: Brood? Daar heb ik toch voor gewerkt? Een kind? Dat hebben wij toch gemaakt? Zo praat een mens: Een kind maken!

Dát is het kwaad!

Niet denken aan Hem, die het leven geeft, die de bron van het leven is! Maar, ik. Die verzelfstandiging. Dat is nu dat echte heidense van ons mensen. God erbuiten!

Dát is het gevaar. Dat is onze zonde. Misschien dat daarom wel, op die broodvraag, de bede volgt 'vergeef ons onze schulden', omdat we daar de meeste schuld maken. God niet erkennen. Hem erbuiten laten. Dat maken WIJ. Dat hebben WIJ. Dat doen WIJ.

Mogen we dat nu een beetje verstaan?

Als jij nu gelooft, uit genade, dat God het is, al zijn de aanvechtingen nog zo groot - dat weet ik, die kan je in het Woord van God genoeg vinden - die Zich aan jou wilde openbaren door het Woord en door de Geest in Christus Jezus. Al zit jij dan een avondje te praten over je werk, dan moet je niet zo krampachtig denken: Oooh, wat ben ik toch weer werelds geweest. Nee!

Het kan wel zo zijn dat als je naar bed gaat, dat je zegt: Och, trouwe Vader, ik heb net gedaan alsof ik het zo geregeld had, alsof ik het zo gemaakt had, maar het was van U.

Als je dat ziet, dat is zoiets eigenaardigs, je kunt het niet maken, maar soms zie je het. Dan is het net alsof je er even doorheen mag kijken. Dan is dat lachende kind achterin de kerk, dat kleine kind op het bankje, is van de Vader. Al ben je dan er niet meer bij, zelfs, met je gedachten. Daar kan je natuurlijk lang en breed over praten, hoe erg dit of dat, ik hoop dat ik maar zus of zo. Op de achtergrond daarboven de Naam. Dat is het. Die Naam moet eeuwig eer ontvangen.

Tante Griet (Kroon) op haar bedje bijvoorbeeld, dat is ook zo'n voorbeeld. We hebben een wolk van getuigen rondom ons liggen. Daar ben ik ook vaak geweest dat we helemaal niet aan een gesprek of zo toekwamen. Dan lag ze een beetje te breien of ze glimlachte eens of ze moest haar mantel hebben omdat ze dacht dat ze uit ging. Maar dat was niet erg, want dat is de Naam die erboven staat, dat kan allemaal. Dat is goed.

Als je dat soms ziet. Er zijn heel wat erge dingen in het leven, dat weet ik wel, ergere dingen ook. Kijk, ik wil niet zeggen dat het allemaal rozegeur en maneschijn is hier in het leven. Zo is het helemaal niet! Het leven is vol van diep-aangrijpende dingen. Dingen waar je geen raad mee weet, waar je niet uit komt. Maar je moet niet denken dat er niet méér is. En wat er is aan Gods goedertierenheid.

O, als je dat mag zien, een ogenblik. Nu ja, als je dan een kind in de kinderstoel met een lepel in een bord ziet maaien en je zit er smakelijk om te lachen, want de ene hap vliegt naar die kant en ... Ja, dan zou ik denken, dan mag je gerust, het hoeft niet, maar daar kan je nu gerust van zeggen: 's Heeren goedheid kent geen palen;

CATECHISMUS ZONDAG 50

God is recht. Maar wat zie je nu aan zo'n kind, zo'n morsend kind? Ja, en toch Als je zelf nu een kind gekregen hebt, moeders, vaders, dan is het waar, dat je zegt: Tjonge, jonge, weer een kind, voor een eeuwigheid, wat hangt het allemaal boven het hoofd. Dat heb ik ook zo vaak. O, dan zie je dat in de wieg liggen, ... Maar als je nu eens bedenkt: Kinderen zijn een erfdeel des Heeren? Als je dat nu gelooft? Dan mag je blij zijn. Ook blij zijn. Dan zie je er iets in van de grote genade van God. Dan hoef je die twee dingen niet zo uit elkaar te trekken. Zoals wij dat dan doen, met een kleine verontschuldiging van ja, het hoort eigenlijk niet. Nee.

Nu komt die Zaligmaker, die leraar der gerechtigheid. Want we hebben het verspeeld, we hebben álles verspeeld. Er zou, wat dat betreft, niet veel groeien, als het echt ging om, wat ben ik nu waard. Ik, plunderaar, wat ben ik nu waard?

Maar, nu komt die trouwe Zoon. En daaruit hoop ik dat je begrijpt dat dat brood, daar hoef je niet geestelijk over te doen, en die man en die vrouw en dat kind en dat huis en, als je het een keer slecht getroffen hebt met je burens dan bid je misschien daar ook wel om: Heere, mag ik alstublieft andere burens krijgen, of wilt u ze alstublieft een beetje intomen, want ik heb geen ogenblik rust. Kijk dan ga je zien dat je zegt: Ja, dat hoef ik niet allemaal zo geestelijk te doen, want het IS geestelijk. In een andere zin zoals wij dat dan bedoelen, maar het IS allemaal geestelijk.

Want, nu komt daar die Zoon, God, God in Christus, die om te beginnen mijn vlees en mijn bloed heeft aangenomen, die komt, uit hoge hemel daalt Hij neer. Van dat Kind zou je bij uitstek kunnen zeggen: Dat Kind is een erfdeel des Heeren. Maar Hij komt toch maar op mijn tuintje, dat vanwege mijn zonden alleen maar doornen en distelen zou voortbrengen. Die aarde die om onzentwil vervloekt is. En die wij nog een beetje slechter gemaakt hebben. Want wat de Heere gemaakt heeft is goed. Wat de Heere maakt is goed. Maar een mens is de vernielers.

Daar komt nu die Oudste Broeder in mijn vlees en bloed. Hij heeft honger. Hij heeft dorst. Hij is in de woestijn. Het gaat Hem om God, om de Naam, om de Vader. Maar ondertussen heeft Hij veertig dagen niet gegeten en niet gedronken, want op dat moment was dat hét punt waar het om ging: Uw wil geschiede. Toen het voorbij was kwamen de engelen Gods en dienden Hem.

Die Oudste Broeder komt nu en die zegt tegen Zijn leerjongens: Kijk, heb je het gehoord: Uw Naam, Vaders koninkrijk en Vaders wil. Dat is alles. Maar uit dat alles wil Ik dat jij vraagt om je dagelijks brood. Om je eraan te herinneren - niet tegenover je baas; dan kan je zeggen: Ja, meneer, ik heb toch veertig uur gewerkt of dertig uur - dat het Mijn genade is, Mijn liefde, Mijn trouw, Mijn zorg voor jullie. Dat je aan die Naam gedenkt, dat Hij Vader is, Die weet - daar hoef je je niet al te bezorgd over te maken; er staat ook: Zoekt eerst het koninkrijk der hemelen en zijn gerechtigheid. Maar, in dat koninkrijk der hemelen weet men ook van brood - Want Mijn Vader weet dat jullie al die dingen behoeven. Dat weet Hij. Ook de haren uws hoofds, zegt Hij, zijn allen geteld. Dus, weest niet bezorgd, wat zullen we eten, wat zullen we drinken, alsof je er zelf voor moet zorgen. En dat het van jóú afhangt. 's Heeren GOEDHEID kent geen palen. Daarom zit dat kind in die kinderstoel met een bord eten. Daar zit ze te kraaien van plezier. Smeert ze zich ermee onder.

Zie je dat hoe goed dat die Oudste Broeder dat nu weet, dat dat dagelijks brood ten diepste een gave van God is, waar Hij ons toe kan leiden - om daar om te vragen,

CATECHISMUS ZONDAG 50

bedoel ik - dat kan Hij.

Waarom?

Omdat Hij de verdienende oorzaak is. Omdat Hij gehongerd heeft, opdat wij niet eeuwig zouden hongerden. En Hij geroepen heeft: Mij dorst, opdat wij zouden drinken. Daarom is het zo aangrijpend. Daarom betekent dit heel veel meer dan dat een werknemer bij zijn baas zegt: Geef mij mijn loon, geef mij mijn dagelijks brood. Dat is ook in de handen van de Heere. Maar die werkgever zal toch wel moeten beseffen, wil het recht zijn, de Naam. De Naam, Vaders Naam. Want Hij is ten diepste de Eigenaar van ALLES. Want, owee, als die arme werkman aan de Heere gaat klagen. Als die gaat zeggen: Heere, mijn baas wil mij niet geven mijn dagelijks brood, mijn loon. U wel. U wilt in Christus zorgen. Zou U alstublieft Nou Dan zou je eigenlijk als baas of als werkgever banger voor moeten zijn dan voor een staking. Want stel je voor dat Vader zegt, wat je bij de profeten zo vaak leest, die er over geschreven hebben, over al die toestanden van mensen, van weduwen en wezen, die het recht gekrenkt wordt, die de spullen afgepakt wordt, die op alle mogelijke manieren worden dwars gezeten, makkelijke prooien. Als je dan hoort wat de God des hemels zegt, de vloeken die Hij erover uitspreekt, het oordeel. Dat Hij dat nu zo hoog opneemt.

Waarom?

Omdat er een prijs voor betaald wordt. Omdat op de achtergrond van dat brood, stroomt het bloed van de offerdieren, daar in de tempel, toentertijd. Daarom ging die man naar huis. Daarom werd er een offermaaltijd gehouden. Daarom mochten ze voor zichzelf ook eten van bepaalde offers en stukken vlees en zaten ze met een flesje wijn en ieder een stuk vlees van goeder harte blij aan de tafel. Niet alleen dat ze het er levend afgebracht hadden, dat er een verzoening was, maar ook dat ze mochten leven en mochten eten en drinken. En daarom stel ik me voor dat Elkana zijn bedroefde vrouw Hanna, die op de Heere hoopte en de Heere aanriep, een extra stukje vlees gaf, daar in de kerk, of bij het offermaal. - Het bloed kruipt waar het niet gaan kan - En dat hij daar zijn arm om haar heen sloeg en zei: Je bent mijn lieve schat, ik hou van jou. En als Hanna dan treurig bleef kijken en zei: Ja maar, ik heb toch geen kinderen, wat heb ik jou nu gegeven? Dan zei hij: Je bent mij méér waard, en ik hoop dat het voor jou ook zo is, dan tien zonen. Voel je die geur van blijdschap? Wat zijn wij daar vaak toch erg ver vandaan. De mensen durven natuurlijk veel meer en die doen ook veel meer. Die zitten in een barretje of een disco of in een dancing. Maar daar zie ik nu niet direct dat je nu zegt: 's Heeren goedheid kent geen palen. Maar wat kan dat in de gewone dingen, als je met elkaar aan de tafel mag zitten en een praatje houden over dit, over dat, wat zijn wij dan toch vreselijk gecompliceerde mensen, wat is het toch doorgeslagen naar één kant, dat je zegt: - je hoeft er niet boven te staan - Och, wat een lawaai, wat akelig. Om nu eens in die vergenoegdheid, gewoon, met elkaar. Daar vinden ze dan niets meer aan. Wat is daar nu aan? Nu ja, dat kan, als iedereen met een zuur gezicht blijft rondlopen, dan kan ik dat wel begrijpen. Maar, dat is nu juist het verkeerde.

Want die Oudste Broeder heeft er voor gezorgd, voor die duizenden mensen, voor brood. Die heeft er voor gezorgd dat ze weer naar huis konden met een volle maag. Die is blij geweest als Hij de kindertjes zag spelen.

CATECHISMUS ZONDAG 50

Kijk, en die Broeder, omdat het nu alles heeft gekost, kan nu zeggen en wil zeggen: Jullie mogen vragen: Geef ons heden ons dagelijks brood. In Mijn Naam. Dat hoort erbij. Dat hoop ik, dat dat duidelijk geworden is, dat, in principe, als je het over de Naam en over de wil en over het koninkrijk hebt, dan heb je het toch over God in Christus. Om die Vader die om Christus wil alleen maar de Vader kan zijn van verloren zonen en dochters.

Vraag het nu maar in Mijn Naam. Daarmee beken je dat Hij de oorsprong is, dat het bloed heeft gekost. Daarom moet je niet zo je tanden daarin zetten, op een verkeerde manier. Daarom moet je niet zo makkelijk in die ontaarding berusten, die ons eigen is, om door te slaan, altijd maar door te slaan.

Geef ons heden ons dagelijks brood.

Ik heb ook weleens gezegd: Er staat niet bij, om allerlei andere dingen. Maar ik ben geneigd om te zeggen: De Heere weet ook wel of jij graag een plakje leverworst of spek of wat ook, wilt hebben. Dat is Hij niet verplicht, daar gaat het niet om. Ja maar, de Heere is zo mild en overvloedig. Mijn grootvader zei, toen hij met zijn vrouw in het donkerste stukje van de oorlog, met honger, toen stond hij opeens stil. Wat doe je, man, zei opoe. Even wat vragen, zei hij. En toen zei hij: Vader, ik heb zo'n trek in een stukje spek en een sigaartje, m'n sigaartjes zijn ook al op. Toen zei opoe: Man, je weet toch wel, er is in Rotterdam geen stukje spek meer te vinden. Dat weet je niet, Mientje. Vader heeft álles! En, opoe heeft het mij zelf verteld. Ze zei: Daan, we kwamen thuis en ik deed de deur open en er lag een soort verfrommeld pakje en daar zat een stukje spek in en er lag nog een verfrommeld papiertje en daar zat tabak in, het was wel geen sigaar, maar, voor de pijp. En toen zei opa: Dank U vriendelijk, trouwe Vader. En toen moest opoe een stukje spek, een plakje eraf en nog een plakje in de koekepan, en dan had hij er wat van gegeten, toen zegt hij: Mientje, nu moet je dat in zoveel stukjes snijden en dan moet je even daar in de bus een stukje doen en daar en daar. Dat is nu echt! Dat kan je - ik ook niet - maken. Maar dan zeg je: Wat is dat toch groot. Ook al zou het nu niet komen, ook al zouden je kinderen bedelen om brood, dat kan ook. In het Oude Testament, je zou zo zeggen, was de gunst vaak, zo voelde men het aan - en zo ging het ook vaak - zichtbaar en tastbaar aanwezig, in allerlei dingen. In het Nieuwe Testament kan je daar niet zoveel meer van vinden en zeker niet in de brieven van Paulus en zo, maar wél kan je dit vinden, dat al bedelen dan je kinderen om brood, al ben je verzocht en al ben je neergesmeten en al ben je een uitvaagsel geworden, al word je overgeleverd als de Naam van God in Christus er maar boven staat, boven gezet is door de Heere God, dan is het goed, dan is het eeuwig goed.

Maar het is wel een voorrecht. Ik bedoel nu: De vertrouwelijke omgang: Heere, alstublieft, geef me ... En de Heere deed het nog ook. Ja, dat kan je ook niet maken, hoor, zo'n geloof. Geef ons heden ons dagelijks brood. Maar het is wel een erkenning, een afzien van de mens. Een afzien in de zin van, dit kan niet, dat kan niet, zus kan niet, zo kan niet.

Dat zeiden de mensen tegen ons ook, als je dat nu bedenkt - ja, dat schiet me opeens in de gedachten - twintig jaar geleden nog, drieëntwintig jaar: Hoe kan dat nu? Hebben ze dat huis gekocht? Hoeveel mensen hebben jullie? Zoveel. Dat kan

CATECHISMUS ZONDAG 50

toch niet!? De kerk kon niet bestaan, er kan geen dominee onderhouden worden, er kan geen huis zijn. Dat bestaat niet! Weet je hoe het bij ons is? Als je minder dan driehonderd mensen hebt dan kan je niet eens een dominee beroepen. Het kan wel, maar dan moet je toestemming hebben en dan krijg je geld uit de generale kas of zoiets.

Nu moet je eens kijken. We zitten wel eens te rekenen en dan denk je: Nou ... Maar daar gaat het nu eens even niet om, dat wij van die rare rekenaars zijn. Maar wat heeft de Heere God gedaan.

Zeg kinderen, dat zou ik jullie zo graag ook willen zeggen. Want jullie weten dat misschien allemaal niet. Jullie zeggen misschien, al ben je achttien of negentien of twintig jaar, hé, geef me eens kerkgeld, geef me eens een gulden. Dat heeft er ook mee te maken, maar goed. Zoiets moet je ook leren. Maar er is een volk in ons midden waarvan er verschillende al gestorven zijn en sommigen nog leven, waar ik nooit een naam van mocht noemen, en dan kwam ik: Eerst even dat geld ... En dan voelde ik me al zo niet op mijn gemak ... ja, dat komt wel. Nee, nee, dominee. Nee, de kerk moet ook draaien. We horen toch bij elkaar! En dan was ik totaal beduusd, mensjes, geen pensioentje in die zin, maar gewoon AOW-tje of in een bejaardenhuis, mensen in ons midden, we kunnen weleens op elkaars gebreken wijzen, daar stikken we allemaal van, maar laten we toch ook eens mogen noemen, hoe een rijke God dat we hebben. Daar gaat het toch om? Dat de Heere mensenkinderen hun hart heeft geneigd om te geven. Misschien in mijn of in anderer ogen wel een beetje overdreven. Moet je dan niets houden voor later? Nou ja, voor de begrafenis dan wat. Ja Bij alle kwalen, bij alle gebreken, bij alle nare eigenschappen die wij als mensen hebben, dan moeten we eens even bedenken wat een trouwe Vader daar in de hemel is, Die heeft gezorgd tot op dit ogenblik toe. Ik wil niet zeggen dat we elkaar daar nu een pluim voor moeten geven en eren en roemen en prijzen moeten, maar dat HIJ toch met Zijn genade, met Zijn Geest, met Zijn waarheid bij ons wilde zijn in al ons tekort en gebrek. HIJ!

Dat heeft de Heere gedaan!

Dat wil ik graag aan de kinderen ook doorgeven.

Want ja, jullie zeggen: Ik weet alleen maar hoe het hier is. Nu ja, het is overal hetzelfde niet. Ik bedoel: Je hebt geen kerkelijke belasting, dat hebben wij dan niet, je hebt niet dit, je hebt niet dat. Als je gelooft, door genade, dat het wáár is wat Jezus Christus zegt - mijn accountant heeft me wel eens voor gek verklaard: Heb je geen contract? Een contract? Nou ja, als er vandaag ze kunnen je zo een schop voor je kont geven. Dan moet je uit het huis. Je moet een contract hebben voor minstens drie jaar. Ik zei: Daar hebben we nog nooit over gedacht. Doe je dat dan Is dat Man, hou op, jullie zijn veel te goed van vertrouwen. Tja, de duivel zit overal tussen en ik geloof dat, zeker als je veel bezittingen hebt of weet ik wat, dat je wel wat op papier en allerlei dingen moet regelen. Dat is op zichzelf geen kwaad. Daar gaat het ook niet om. Maar het gaat er daar maar om: De Naam! Vader, om Christus wil, Die gezegd heeft: Vraag het maar, om het brood. Doe niet zo eigenwijs, dat je denkt: Nu, ik gooi er een zak kunstmest op en dan komt het best voor elkaar, daar heb ik de hemel niet voor nodig. Doe niet zo eigenwijs. En dat, die baan of dit of dat of die vrouw of dat meisje, dat regel ik wel. Doe niet zo eigenwijs. Ik heb er zo

CATECHISMUS ZONDAG 50

duur voor betaald, dat jij nog een huisje zou hebben en een vrouwtje en een paar kinderen. Ondanks alles wat er aan verbonden is, ik heb er zo duur voor betaald.

Als je nu zo de dingen een klein beetje mag gaan zien, dan voel je gelijk aan, dat het niet naar bijbelse maatstaven is, als je dat allemaal uit elkaar trekt. Dat je zegt: Ach, dat zijn maar gewone dingen.

Kijk, je moet het zo zien: Als dat voor ons gewone dingen ZIJN, dat we dat wérkelijk menen, dan ZIJN het ook maar gewone dingen, waar we eeuwig mee omkomen, met al die dingen.

Maar als we zien dat de zaak versierd is door die trouwe Vader, dat toen die wegloper in de verte aankwam, Hij al naar buiten kwam en hem zág. En dat Die gezegd heeft: Steek de lampjes aan, maak het licht in orde en slacht het kalf, want Als je dát ziet, dan is eigenlijk niets gewoon. Dan is het allemaal de grote bijzondere genade van de Heere God, Die ons alles nog schenkt om Zijn lieve Zoon Jezus Christus wil.

Dan hoef je je ook niet in duizend bochten te wringen. Dan mag je wel zeggen: - daar gaan we mee naar huis - Kijk, Agur was een christelijk man, echt van God gemaakt, een man met Godskennis en zelfkennis. Godskennis: Hij zegt: Ik ben onvernuftiger dan iemand; ik heb geen mensenverstand; ik heb de wijsheid der wijzen niet gekend; hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons, zo gij het weet. Dát is kennis! Om weg te zinken voor die grote en majesteitelijke God, Die je nog niet uit kunt spreken.

En in één adem, straks, zegt hij: Heere, voedt mij met het brood van mijn bescheiden deel. Ik vertrouw mezelf niet. Als ik zat ben - dat wil zeggen: Oververzadigd, als een smulpaap - dan ben ik zo'n ellendeling, dan zeg ik: Wie is de Heere? Hé, ober, wie is de Heere? Heere, doe dat maar niet. Maar, Heere, maak me ook niet te arm. Want, als ik arm ben, ik vertrouw mezelf niet, want dan denk ik: Bij hem kan er nog wel wat af. Dan ga ik op het dievenpad. Geef mij het brood van mijn bescheiden deel. Dat is goed. Dat is allemaal goed, want het gaat in het licht van de Naam.

AMEN